

Паришкура Юлія<https://orcid.org/0000-0002-8777-1726>

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної культури, спорту та реабілітації,
Державний торговельно-економічний університет
(Київ, Україна) E-mail: y.paryshkura@knute.edu.ua

Погасій Людмила<https://orcid.org/0009-0003-8163-9139>

Старший викладач кафедри фізичної культури, спорту та реабілітації,
Державний торговельно-економічний університет
(Київ, Україна) E-mail: l.pohasii@knute.edu.ua

Кравченко Андрій<https://orcid.org/0009-0008-9194-6040>

Старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки,
Пенітенціарна академія України
(Чернігів, Україна) E-mail: kravch4ka11@gmail.com

ФОРМУВАННЯ АНТИДОПІНГОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ

У статті досліджується формування антидопінгової компетентності студентів у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності 017 / А7 «Фізична культура і спорт».

Мета та завдання дослідження: проаналізувати репрезентацію антидопінгового компонента в освітньо-професійних програмах спеціальності 017 / А7 «Фізична культура і спорт» та визначити шляхи його інтеграції у професійну підготовку студентів. Завдання: вивчити наукові джерела з антидопінгової освіти, провести порівняльний аналіз ОПП ЗВО України та обґрунтувати напрями інтеграції антидопінгового змісту.

Методологія: компетентнісний, системний, міждисциплінарний, аксіологічний та діяльнісний підходи дозволили розглядати антидопінгову підготовку як інтегрований компонент професійної освіти.

Матеріали та методи: діючі ОПП спеціальності 017 / А7 (бакалаврський та частково магістерський рівні) українських ЗВО; вітчизняні та зарубіжні наукові публікації з антидопінгу.

Методи: аналіз, синтез, узагальнення, порівняльно-педагогічний та структурно-функціональний аналіз, педагогічна інтерпретація, опис.

Наукова новизна: здійснено порівняльний аналіз ОПП щодо присутності антидопінгового компонента в компетентностях та програмних результатах, виявлено суперечності між опосередкованими компонентами та обґрунтовано необхідність інтеграції антидопінгової освіти через модернізацію змісту ОПП. Визначено перспективні напрями оновлення програм для формування антидопінгової компетентності студентів.

Висновки. Антидопінгова освіта є важливою складовою професійної підготовки фахівців з фізичної культури і спорту, формуючи професійну культуру, етичну відповідальність та здоров'я-збережувальні компетентності. Аналіз ОПП спеціальності А7/017 показав, що антидопінг у більшості програм представлений опосередковано через етичні, безпекові та медико-біологічні компоненти і недостатньо відображений у спеціальних компетентностях та результатах навчання. Оновлення програм через включення антидопінгового компонента та розробка цілісної моделі формування антидопінгової компетентності є перспективним напрямом розвитку освіти. Визначено перспективні напрями оновлення освітньо-професійних програм для формування у студентів цілісної антидопінгової культури як невід'ємної складової сучасної спортивно-педагогічної освіти.

Ключові слова: антидопінгова компетентність, антидопінгова освіта, освіта у сфері фізичної культури і спорту, професійна підготовка, інтеграція освітніх компонентів, спортивна етика, профілактика допінгу.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку фізичної культури і спорту проблема протидії допінгу набуває особливої актуальності у зв'язку зі зростанням рівня змагальності та поширенням використання фармакологічних засобів у спортивній і фітнес-діяльності [2; 4]. Особливої уваги потребує студентська молодь як майбутні фахівці у сфері фізичної культури і спорту, у яких на етапі професійного становлення формуються ціннісні орієнтації, професійна відповідальність і ставлення до принципів чесної гри.

Сучасні тенденції розвитку вищої освіти вимагають інтеграції антидопінгової тематики у професійну підготовку майбутніх фахівців на засадах міждисциплінарності, цифровізації та компетентнісного підходу [1; 5]. Недостатня системність її впровадження може зумовлювати фрагментарне уявлення студентів про ризики використання заборонених речовин, особливо в умовах популяризації спортивного харчування та фітнес-добавок.

Аналіз основних досліджень і публікацій з порушеної проблеми. Проблематика антидопінгової освіти є предметом дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців. Українські дослідники (К. Коваль, М. Дутчак) підкреслюють необхідність розвитку антидопінгової освіти як складової державної політики у сфері спорту та наголошують на важливості системного формування відповідних знань і цінностей [1]. Зарубіжні дослідження свідчать, що рівень обізнаності спортсменів щодо допінгу часто залишається недостатнім: значна частина спортсменів має фрагментарні знання про заборонені речовини й антидопінгові правила [8-10].

Окремі наукові праці присвячені оцінці ефективності антидопінгових освітніх програм [1; 4; 6]. Установлено, що традиційні інформаційні підходи мають обмежений вплив на формування стійких знань і зміну поведінки, що пов'язано з недостатньою педагогічною обґрунтованістю програм та неузгодженістю між цілями, змістом і методами оцінювання. Водночас дослідження підтверджують перспективність використання цифрових та інтерактивних технологій, які здатні підвищувати рівень обізнаності та формувати критичне ставлення до допінгу.

Важливим є також розширення проблеми за межі професійного спорту, оскільки використання допінгу поширюється серед аматорів і осіб, які займаються фітнесом, що підсилює значення антидопінгової освіти у студентському середовищі [3]. Разом з тим, аналіз наукових джерел засвідчує наявність невирішених питань. Недостатньо досліджено інтеграцію антидопінгової освіти у зміст окремих навчальних дисциплін, зокрема пов'язаних зі спортивним харчуванням і використанням харчових добавок. Обмеженою залишається кількість досліджень, присвячених аналізу освітніх програм закладів вищої освіти України та визначенню педагогічних умов формування антидопінгової компетентності майбутніх фахівців.

Формулювання мети статті – проаналізувати репрезентацію антидопінгового компонента в освітньо-професійних програмах спеціальності А7 / 017 «Фізична культура і спорт» та обґрунтувати шляхи його інтеграції у професійну підготовку майбутніх фахівців.

Завдання дослідження: проаналізувати наукові джерела з проблеми антидопінгової освіти та визначити передумови формування антидопінгової компетентності студентів; здійснити порівняльний аналіз освітньо-професійних програм (ОПП) закладів вищої освіти (ЗВО) України щодо репрезентації антидопінгового компонента та виявити прогалини у формуванні антидопінгової компетентності студентів; обґрунтувати напрями інтеграції антидопінгової освіти у професійну підготовку майбутніх фахівців.

Методологічну основу дослідження становили компетентнісний, системний, міждисциплінарний, аксіологічний і діяльнісний підходи, які дали змогу розглядати антидопінгову підготовку як інтегрований компонент професійної освіти майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту.

Матеріали та методи дослідження:

– чинні освітньо-професійні програми спеціальності 017 / А7 «Фізична культура і спорт» першого (бакалаврського) та частково другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України;

– вітчизняні та зарубіжні наукові публікації, присвячені антидопінговій освіті, профілактиці допінгу та формуванню антидопінгової культури у спорті.

У дослідженні використано такі **методи**: аналіз, синтез та узагальнення наукової літератури; визначення сутності антидопінгової компетентності та виявлення основних наукових підходів до її формування; порівняльно-педагогічний аналіз; структурно-функціональний аналіз; метод педагогічної інтерпретації; описовий метод.

Наукова новизна дослідження: здійснено цілеспрямований порівняльний аналіз чинних освітньо-професійних програм спеціальності 017 / А7 «Фізична культура і спорт» у закладах вищої освіти України з позицій наявності або відсутності антидопінгового компонента у структурі загальних і спеціальних компетентностей, програмних результатів навчання та змісті освітніх компонентів; виявлено та науково обґрунтовано суперечність між наявністю в освітніх програмах опосередкованих компонентів; обґрунтовано доцільність інтеграції антидопінгової освіти у професійну підготовку студентів через модернізацію змісту освітньо-професійних програм; визначено перспективні напрями оновлення ОПП спеціальності 017 / А7 «Фізична культура і спорт» у контексті формування антидопінгової компетентності.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою визначення ступеня репрезентації антидопінгового компонента в системі професійної підготовки майбутніх фахівців спеціальності 017 / А7 «Фізична культура і спорт» було здійснено порівняльний аналіз чинних освітньо-професійних

програм низки закладів вищої освіти України. Об'єктом аналізу стали освітньо-професійні програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Державного торговельно-економічного університету (ДТЕУ), Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського (ЛДУФК імені Івана Боберського), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (ВДПУ імені Михайла Коцюбинського), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (ТНУ імені Володимира Гнатюка), Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (СДПУ імені А. С. Макаренка), Сумського державного університету (СДУ), Хмельницького національного університету (ХНУ), Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП України), Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (ЦДУ імені Володимира Винниченка), Запорізького національного університету (ЗНУ). Для розширення порівняльної бази частково було враховано також окремі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України (НУФВС України) та Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (НУ «ПП імені Юрія Кондратюка»). Аналіз здійснювався за критеріями наявності або відсутності в структурі освітніх програм окремих загальних і спеціальних компетентностей, а також програмних результатів навчання, безпосередньо або опосередковано пов'язаних з антидопінговою освітою (табл. 1).

Таблиця 1

**Порівняльний аналіз освітньо-професійних програм спеціальності 017 / А7
«Фізична культура і спорт» щодо наявності антидопінгового компонента**

ЗВО	Рік ОПП	Рівень освіти	Опосередковані компоненти (етика / безпека / харчування / здоров'я)	Висновок
ДТЕУ	2024	Перший (бакалаврський)	Етика професійної діяльності, здоров'я-збереження, безпечна організація рухової активності, раціональне харчування	Прямий антидопінговий компонент не виокремлено; наявний значний потенціал для інтеграції антидопінгового змісту через міждисциплінарні компоненти
ЛДУФК імені Івана Боберського	чинна редакція (2023/2024)	Перший (бакалаврський)	Професійна етика, спортивна підготовка, медико-біологічний супровід, здоровий спосіб життя, безпечне проведення занять	Антидопінгова тематика прямо не формалізована у СК та ПРН; зміст ОПП створює підґрунтя для її інтеграції
ВДПУ імені Михайла Коцюбинського	чинна редакція (2023/2024)	Перший (бакалаврський)	Охорона праці, безпека життєдіяльності, гігієна фізичної культури і спорту, здоров'язберіжувальні технології, професійна відповідальність	Антидопінговий компонент представлений опосередковано через безпековий і медико-біологічний блоки; доцільне нормативне уточнення
ТНПУ імені Володимира Гнатюка	чинна редакція (2023-2025)	Перший (бакалаврський)	Професійна етика, безпечна організація фізкультурно-спортивної діяльності, основи здорового способу життя, профілактичні аспекти	Формалізований антидопінговий компонент відсутній; можливе впровадження у межах етичних і здоров'язберіжувальних модулів
СДПУ імені А. С. Макаренка	чинна редакція (2023-2025)	Перший (бакалаврський)	Етика спорту, безпека занять, гігієна, валеологічні та оздоровчі компоненти, відповідальне ставлення до здоров'я	Прямої індикаторів антидопінгової підготовки не виявлено; наявні змістові передумови для наскрізної інтеграції
Сумський державний університет	чинна редакція (2023-2025)	Перший (бакалаврський)	Здоров'язбереження, безпека освітнього середовища, спортивне харчування, профілактика ризиків для здоров'я	Антидопінгова проблематика може бути імплікована через медико-біологічні та здоров'язберіжувальні дисципліни, але не закріплена як самостійний результат
ХНУ	чинна редакція (2023-2025)	Перший (бакалаврський)	Професійна етика, охорона праці, безпечне проведення занять, культура здоров'я, основи спортивного харчування	Відсутність прямих СК і ПРН з антидопінгу свідчить про потребу оновлення ОПП відповідно до сучасних вимог доброчесності у спорті

ЗВО	Рік ОПП	Рівень освіти	Опосередковані компоненти (етика / безпека / харчування / здоров'я)	Висновок
НУБіП України	чинна редакція (бакалавр / магістр)	Перший і частково другий (магістерський)	Здоров'язбережувальні технології, безпека, професійна етика, спортивно-оздоровча підготовка	Антидопінгова складова прямо не представлена, однак міждисциплінарний зміст дозволяє її інтеграцію в підготовку майбутніх фахівців
ЦДУ імені Володимира Винниченка	чинна редакція (2023/2024)	Перший (бакалаврський)	Олімпійський і професійний спорт, долікарська допомога, безпека, медико-біологічні основи, етичні аспекти спорту	Антидопінгова тематика не виокремлена, проте може бути логічно включена до змісту дисциплін спортивно-професійного циклу
ЗНУ	чинна редакція (2023-2025)	Перший (бакалаврський)	Професійна етика, безпечне освітнє середовище, здоров'язбереження, профілактика шкідливих практик	Прямий антидопінговий компонент відсутній; доцільним є його закріплення на рівні компетентностей та результатів навчання
НУФВС України	чинна редакція (2023-2025)	Другий (магістерський)	Спортивна медицина, відновлення, етика спорту, спортивне право / регламентація, чесна конкуренція	На магістерському рівні простежується вищий потенціал до інтеграції антидопінгової тематики, однак її доцільно чітко формалізувати у СК та ПРН
НУ «ГП імені Юрія Кондратюка»	чинна редакція (2023-2025)	Другий (магістерський)	Етика професійної діяльності, безпека тренувального процесу, здоров'язбереження, спортивно-педагогічний супровід	Магістерська програма має ресурс для включення антидопінгового модуля, однак прямі індикатори антидопінгової підготовки потребують посилення

Порівняльний аналіз показав, що в окремих закладах вищої освіти, особливо тих, які мають виражену спортивно-професійну спрямованість, зокрема на магістерському рівні, спостерігається більш виражена опосередкована інтеграція антидопінгової проблематики. Це проявляється через акцент на професійній етиці, спортивній медицині, нормативно-правовому забезпеченні спортивної діяльності, доброчесності, відповідальності тренера та фахівця з фізичної культури і спорту за збереження здоров'я спортсменів. Проте навіть за таких умов антидопінгова складова здебільшого не має чіткого формалізованого вираження у переліку спеціальних компетентностей та програмних результатів навчання, що ускладнює її системне оцінювання та цілеспрямоване формування у здобувачів освіти.

Отримані результати свідчать про те, що антидопінгова підготовка у чинних ОПП реалізується переважно через суміжні освітні компоненти, а не як окремо визначений структурний елемент освітньої програми. Така ситуація, з одного боку, демонструє наявність сприятливих передумов для інтеграції антидопінгового змісту без суттєвого порушення логіки чинних програм, а з іншого – вказує на недостатній рівень концептуалізації цієї проблематики в сучасній системі підготовки майбутніх фахівців. В умовах посилення міжнародних вимог до дотримання антидопінгових правил, утвердження принципів fair play, збереження фізичного та психічного здоров'я учасників спортивного процесу, а також формування культури доброчесності у спорті така ситуація потребує цілеспрямованого вдосконалення.

На основі проведеного аналізу можна стверджувати, що актуальним і педагогічно обґрунтованим є включення антидопінгового компонента до структури ОПП спеціальності 017 / А7 на кількох рівнях:

- 1) на рівні спеціальних компетентностей – через закріплення здатності майбутнього фахівця діяти відповідно до принципів антидопінгової політики, професійної етики та збереження здоров'я;
- 2) на рівні програмних результатів навчання – через формування знань про антидопінгові правила, ризики застосування заборонених речовин і методів, а також умінь інтегрувати антидопінгову просвіту у професійну діяльність;
- 3) на рівні змісту освітніх компонентів – шляхом введення окремих тем, змістових модулів або самостійної навчальної дисципліни, присвяченої антидопінговій культурі, профілактиці допінгу та етичним засадам чесного спорту.

Таким чином, результати проведеного дослідження підтверджують, що у сучасних освітньо-професійних програмах спеціальності 017 / А7 «Фізична культура і спорт» антидопінгова складова ще не набула достатнього рівня структурної та змістової репрезентації, однак наявні етичні, здоров'язбережувальні, безпекові та медико-біологічні компоненти створюють реальне підґрунтя для її системного впровадження. Це, своєю чергою, обґрунтовує необхідність подальшого оновлення змісту професійної підготовки майбутніх фахівців у напрямі формування антидопінгової культури як невід'ємної складової сучасної спортивно-педагогічної освіти.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що антидопінгова освіта є важливою складовою сучасної професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері фізичної культури і спорту та має розглядатися як інтегрований елемент формування професійної культури, етичної відповідальності й здоров'язбережувальної компетентності. Аналіз ОПП спеціальності А7 / 017 «Фізична культура і спорт» ДТЕУ та інших закладів вищої освіти України показав, що антидопінгова проблематика в більшості програм представлена переважно опосередковано через етичні, безпекові, медико-біологічні та здоров'язбережувальні компоненти, однак не має достатньо чіткого відображення у спеціальних компетентностях і програмних результатах навчання. Встановлено, що дисципліна «Спортивне харчування» має значний потенціал для інтеграції антидопінгової тематики, зокрема у питаннях безпечного використання спортивного харчування, харчових добавок і фармакологічних засобів. Обґрунтовано доцільність оновлення освітньо-професійних програм шляхом включення антидопінгового компонента на рівні спеціальних компетентностей, програмних результатів навчання та змісту освітніх компонентів. Перспективним напрямом є розроблення цілісної моделі формування антидопінгової компетентності здобувачів вищої освіти у сфері фізичної культури і спорту.

References

1. Коваль К., Дутчак М. Проблематика формування та реалізації освітніх програм у системі антидопінгової діяльності у спорті. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. Випуск 42. 2024. С. 18-25. doi: 10.15330/fcult.42.18-25
Koval, K., Dutchak, M. (2024). Problematyka formuvannia ta realizatsii osvitnikh prohran u systemi antydopinhovoi diialnosti u sporti [Problems of formation and implementation of educational programs in the system of anti-doping activity in sports]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriya: Fizychna kultura. Vypusk 42 – Bulletin of the Carpathian University. Series: Physical culture. Issue 42, 18-25*. doi: 10.15330/fcult.42.18-25 [in Ukrainian].
2. Коц О. Антидопінгова культура студентів закладів вищої освіти фізкультурного профілю. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2021. № 12. С. 101-107.
Kots O. (2021). Antydopinhova kultura studentiv zakladiv vyshchoi osvity fizychno-kulturnoho profilu [Anti-doping culture of students of physical education institutions of higher education]. *Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii – Physical culture, sports and health of the nation*. № 12, 101-107 [in Ukrainian].
3. Микитюк Н. Антидопінгова політика та її регулювання у спорті. проблематика застосування. *Молодий вчений*. 2019. 9 (73). С. 422-426. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-9-73-91>
Mykytiuk N. (2019). Anty-dopinhova polityka ta yii rehuliuivannia u sporti. problematyka zastosuvannia [Anti-doping policy and its regulation in sports. problems of application]. *Molodyi vchenyi. – Young scientist*. 9 (73), 422-426. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-9-73-91> [in Ukrainian].
4. Скрипченко І.Т. До питання антидопінгової освіти молоді в Україні. Дніпро: ДДУВС, 2020. С. 137-140.
Skrypchenko, I.T. (2020). Do pytannia antydopinhovoi osvity molodi v Ukraini [To the issue of anti-doping education of youth in Ukraine]. Dnipro, Ukraine: DDUVS, 137-140 [in Ukrainian].
5. Сергієнко В.М., Сірик А.Є. Допінг та антидопінгова освіта сучасного спорту. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15: Науково-педагогічні проблеми фіз. культури (фіз. культура і спорт): зб. наук. пр.* Вип. 3К(131). Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2021. С. 358-361.
Serhiienko, V.M., Siryk, A.E. (2021). Dopinh ta antydopinhova osvita suchasnoho sportu [Doping and anti-doping education in modern sports]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya № 15: Naukovo-pedaholichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport). – Scientific Journal of Dragomanov National Pedagogical University. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports) : zb. nauk. pr. Vyp. 3K(131)*. Kyiv: Vyd-vo NPU im. M.P. Drahomanova, 358-361.
6. Bondarchuk, V. (2021). Anti-doping Education in Sports Universities: Ethical and Pedagogical Aspects. *Sport Science Review*, 2021, 30(2), P. 85-92.
7. Gatterer, K., Streicher, B., Petróczi, A., Overbye, M., Schobersberger, W., Gumpenberger, M., et al. (2021). The status quo before the International Standard for Education: Elite adolescent athletes' perceptions of anti-doping education. *Performance Enhancement & Health [Internet]*. 2021, 9(3-4). Retrieved from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2211266921000153>.
8. Hurst, P., King, A., Massey, K., Kavussanu, M., Ring, C. (2023). A national anti-doping education programme reduces doping susceptibility in British athletes. *Psychol Sport Exerc [Internet]*. 2023, (69). Retrieved from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37665917>.
9. Kavussanu, M., Barkoukis, V., Hurst, P., Yuhymenko-Lescroart, M., Skoufa, L., Chirico, A., et al. (2022). A psychological intervention reduces doping likelihood in British and Greek athletes: a cluster randomized controlled trial. *Psychol Sport Exerc [Internet]*. 2022, (6)1. Retrieved from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S146902922100217X>.
10. Nicholls, A.R., Morley, D., Thompson, M.A., Huang, C., Abta, G., Rothwell, M., et al. (2020). The effects of the iPlayClean education programme on doping attitudes and susceptibility to use banned substances among high-level adolescent athletes from the UK: a cluster-randomised controlled trial. *Int J of Drug Policy [Internet]*. 2020, (82). Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2020.102820>.

Paryshkura Yuliia

<https://orcid.org/0000-0002-8777-1726>

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Physical Culture,
Sports And Rehabilitation,
State University of Trade and Economics
(Kyiv, Ukraine) E-mail: y.paryshkura@knute.edu.ua

Pohasii Liudmyla

<https://orcid.org/0009-0003-8163-9139>

Senior Teacher of the Department of Physical Culture,
Sports And Rehabilitation,
State University of Trade and Economics
(Kyiv, Ukraine) E-mail: l.pohasii@knute.edu.ua

Kravchenko Andrii

<https://orcid.org/0009-0008-9194-6040>

Senior Teacher of the Department of Special Physical Training,
Penitentiary Academy of Ukraine
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: kravo4ka11@gmail.com

FORMATION OF ANTI-DOPING COMPETENCE OF STUDENTS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING: ANALYSIS AND INTEGRATION PROSPECTS

This article examines the formation of students' anti-doping competence in the professional training of future specialists in the field of 017 / A7 «Physical Culture and Sport».

Purpose and objectives. To analyze the representation of the anti-doping component in the educational and professional programs of the 017 / A7 «Physical Culture and Sport» specialty and to identify ways to integrate it into students' professional training. Objectives: to review scientific sources on anti-doping education, conduct a comparative analysis of Ukrainian higher education institutions' programs, and justify directions for integrating anti-doping content.

Methodology. Competence-based, systemic, interdisciplinary, axiological, and activity-based approaches allowed anti-doping training to be considered as an integrated component of professional education.

Materials and methods: Current educational and professional programs of the 017 / A7 specialty (bachelor's and partially master's levels) in Ukrainian higher education institutions; Domestic and international scientific publications on anti-doping.

Methods used: analysis, synthesis, generalization, comparative-pedagogical and structural-functional analysis, pedagogical interpretation, descriptive method.

Scientific novelty. A comparative analysis of programs was carried out regarding the presence of the anti-doping component in competences and learning outcomes, contradictions between indirect components were identified, and the necessity of integrating anti-doping education through modernization of program content was justified. Prospective directions for updating programs to form students' anti-doping competence were outlined.

Conclusions. Anti-doping education is an essential part of professional training of specialists in physical culture and sport, contributing to the development of professional culture, ethical responsibility, and health-preserving competence. Analysis of 017 / A7 programs showed that anti-doping issues are mostly represented indirectly through ethical, safety, and medico-biological components and are insufficiently reflected in specific competences and learning outcomes. Updating programs by including an anti-doping component and developing a comprehensive model for forming anti-doping competence is a promising direction for education. Prospective directions for updating educational and professional programs have been identified to form a comprehensive anti-doping culture in students as an integral part of modern sports-pedagogical education.

Key words: anti-doping competence, Anti-Doping Education, physical culture and sport education, professional training, integration of educational components, sports ethics, doping prevention.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2026

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Оксана Сагач**